

Ievads

Krājuma lietotājiem

Mūsu lasītāju pieredze, kā arī pētījumi darba aizsardzībā apliecina, ka darba devēji un darba ņēmēji nav pietiekami informēti par darba apstākļus ietekmējošiem riskiem un to iespējamām sekām uz uzņēmuma rezultātiem.

«Darba aizsardzības rokasgrāmata» skaidro ne tikai darba aizsardzības ieviešanas metodes drošas darba vides veidošanai, bet arī šo jomu regulējošos normatīvos aktus. Izdevums norāda darba devējiem, kā nodrošināt drošu vidi, mazināt riskus un novērst nelaimes gadījumus darbā.

Lai arī, mūsaprāt, šajā grāmatā esam aptvēruši būtiskākos jautājumus, tomēr jāņem vērā, ka katrs uzņēmums un tā darba procesi atšķiras, tādējādi «Darba aizsardzības rokasgrāmata» izmantojama kā metodoloģisks atbalsts. Tas nozīmē, ka, domājot par darba aizsardzības pasākumu sakārtošanu, ir vērts vērsties pie kvalificētiem speciālistiem šajā jomā. Mūsaprāt, rokasgrāmatas nozares eksperti ir vieni no labākajiem konsultantiem.

«Darba aizsardzības rokasgrāmata» ir labs izziņas avots tiem, kuriem svarīga droša, sakārtota un rezultātus veicinoša darba vide savos uzņēmumos un organizācijās.

Ar cieņu,
Izdevniecības «Dienas Bizness»

Cienījamie rokasgrāmatas lietotāji!

Katram darba ņēmējam jau no pirmajām darba dienām ir jāizdara izvēle – vai nu savā darbā justies droši, vai arī rēķināties ar iespēju riskēt ar savu veselību un pat dzīvību. Iespējams, ikdienas situācijās mēs pat neaizdomājamies, ka pat sīki, traucējoši faktori var ne tikai mazināt darba spējas, bet arī atstāt paliekošas sekas veselībai.

Pētījumi rāda, ka aizvien vairāk darba devēju apzinās, ka normatīvajos aktos noteiktais pienākums nodrošināt darbiniekiem piemērotu un drošu darba vidi garantē ne tikai labus darba rezultātus ilgtermiņā, bet arī stiprina paša uzņēmuma reputāciju.

Samazinoties vakanto darba vietu daudzumam valstī, diemžēl nemazinās nelaimes gadījumi, kas iegūti darba vietā. Pārsvārā tiek skarti jautājumi par algu, pieredzi un prasmi reaģēt sarežģītās situācijās, tomēr tikai retos

2018-03

1

gadījumos darba devējs izskaidro riskus, kādi saistās ar ieņemamo amatu. Nodarbinātajiem, īpaši šajos ekonomiskajos apstākļos, drošību kārotajā darba vietā aizēno domas par samaksu un iespēju vispār būt nodarbinātam.

Tāpēc tiek izdota «Darba aizsardzības rokasgrāmata», ko sagatavojuši labākie speciālisti darba aizsardzībā sadarbībā ar Izdevniecību «Dienas Business». Rokasgrāmata ir kā praktisks instruments ikvienam darba devējam un ņēmējam, kā arī interesentiem, kuri vēlas saprast, ko nozīmē darba aizsardzība un kā to labāk nodrošināt.

Rokasgrāmatas saturs aptver informāciju par darba aizsardzības sistēmu uzņēmumā vai iestādē, ugunsdrošības sistēmām, iespējamajiem darba vides riska faktoriem un to novēršanas veidiem, iespējamām sekām pēc darba vides riska faktoru iedarbības, kā arī par darba aizsardzību atsevišķās nozarēs.

Šī rokasgrāmata būs aktuāla ikvienam, jo darba aizsardzība skar katru, kurš atrodas vai plāno atrasties darba attiecībās vai nu kā darba devējs, vai nodarbinātais. Kaut arī praksē darba drošība vairāk tiek uztverta kā formāls pienākums, tomēr tās nozīme netiek pienācīgi novērtēta.

Cilvēkresursi ir tas faktors, kurā vienmēr atmaksājas ieguldītais, jo nekas nav uzņēmumam vēl sliktāka reklāma kā veselībai kaitīgos vai pat dzīvībai bīstamos apstākļos strādājoši darbinieki. Rokasgrāmata sniegs informāciju darba devējiem par to, kam pievērst uzmanību uzņēmumā, lai gūtu augstus darba rezultātus, ilgtspējīgu uzņēmuma attīstību, lojālus un veselus darbiniekus.

Ar cieņu,
Linda Matisāne,
Valsts darba inspekcijas
Sadarbības un attīstības nodaļas vadītāja

«Darba aizsardzības rokasgrāmatas» autori

SIA «Leilands un Putnis»

Uzņēmums dibināts 2002. gadā, lai sniegtu pakalpojumus vadības sistēmu (ISO un citu) ieviešanā. Šobrīd ir viens no līderiem gan vadības sistēmu ieviešanā, gan darba aizsardzības pakalpojumu sniegšanā. No 2003. gada veiksmīgi sācis un turpina darba aizsardzības pakalpojumu sniegšanu arī valsts un pašvaldības iestādēs.

▣ **Aigars Bičeks** – SIA «Leilands un Putnis» projektu vadītājs, darba aizsardzības speciālists ar augstāko profesionālo izglītību, ugunsdrošības speciālists. Pieredze darba aizsardzības sistēmu izstrādē un pilnveidošanā gan valsts iestādēs, gan dažādos uzņēmumos, piedalās jaunu normatīvo aktu izstrādē.

▣ **Linda Matisāne** – Valsts darba inspekcijas Sadarbības un attīstības nodaļas vadītāja, medicīnas zinātņu doktore aroda medicīnā, darba aizsardzības speciāliste ar augstāko profesionālo izglītību. Pieredze gan normatīvo aktu izstrādē, gan to piemērošanā daudzos Latvijas uzņēmumos.

6. nodaļas «Darba aizsardzība, strādājot ar bīstamām iekārtām» autors

▣ **Ainārs Cars**

AS «Inspecta Latvia» Inspicēšanas institūcijas un enerģētikas nozares vadītājs. Rīgas Tehniskās universitātes (RTU) Mašīnzinību, transporta un aeronautikas fakultātes (MTAF) docenta p.i. Diplomēts inženieris rūpniecības siltumenerģētikā, inženierzinātņu maģistrs siltumenerģētikā un siltumtehnikā.

15 gadu pieredze ražošanā, siltumenerģijas jomā, 18 gadu pieredze iekārtu atbilstības novērtēšanā un inspicēšanā. Deviņu gadu pieredze pasniedzēja darbā RTU MTAF fakultātē. Pieredze vadošos amatos dažādos uzņēmumos, tai skaitā AS «Jūraslīcis» – galvenais enerģētiķis, SIA «Jūrmalas Siltums» – valdes loceklis. Latvijas standarta STK6 vadītājs, Latvijas Nacionālās akreditācijas padomes loceklis.

2018-03

3

A/S «Inspecta Latvia» piedāvā inspicēšanas, testēšanas, sertificēšanas, tehnisko konsultāciju un apmācību pakalpojumus. Kopš 2015. gada 9. jūnija Inspecta ir pievienojusies ACTA* uzņēmumu grupai, kurā ietilpst «Kiwa», «Inspecta» un «Shield Group». Sākot ar 2017. gada 6. septembri, «Inspecta» nosaukums tiek papildināts ar grupas lielākās kompānijas «Kiwa» vārdu.

ACTA* ir pasaules mēroga TIC līderis ar plašu pakalpojumu portfeli, kas pieejams 50 pasaules valstīs un apvieno teju 4500 kvalitātes un drošības speciālistus. Vairāk informācijas: <http://www.kiwa.com/lv>

Lietotie saīsinājumi

- IAV – ieguldījumam atbilstošā vērtība
- AER – aroda ekspozīcijas robežvērtības
- BER – bioloģiskās ekspozīcijas rādītāji
- DDL – ķīmisko vielu un ķīmisko produktu drošības datu lapa
- EML – elektromagnētiskais lauks
- IAL – individuālais aizsardzības līdzeklis
- IS – infrasarkanais starojums
- JS – jonizējošais starojums
- LVS EN ISO – starptautiskais standarts, kurš ir adaptēts (pārņemts) kā Latvijas valsts standarts
- LVS – Latvijas valsts standarts
- OVP – obligātā veselības pārbaude
- Paula Stradiņa KUS – Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca
- UV – ultravioletais starojums